

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛАВЯНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ПРИКЛАДНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ

УТВЕРЖДАЮ:

проректор по научно-методической
и учебной работе

Е.И. Скафа

23 апреля 2020 г.

МП

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ
«Славянские языки (восточнославянская подгруппа)»

Направление подготовки:	45.03.03 Фундаментальная и прикладная лингвистика
Профиль подготовки:	
Образовательная программа:	Бакалавриат
Квалификация:	Академический бакалавр
Форма обучения:	очная, заочная

Донецк 2020

УТВЕРЖДАЮ:

И.о. декана филологического

факультета

Квашина Л. П.

НАЦИОНАЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ

№6
«22» апреля 2020 г.

МП

Программа учебной дисциплины «Современный украинский язык. Лексикология» составлена на основе ГОС ВПО по направлению подготовки 45.03.03 Фундаментальная и прикладная лингвистика, утверждённого приказом Министерства образования и науки Донецкой Народной Республики № 409 от 20.04.2016 г., Порядка организации учебного процесса в образовательных организациях высшего профессионального образования Донецкой Народной Республики, утверждённого приказом Министерством образования и науки ДНР № 1171 от «10» ноября 2017 г.; учебных планов по направлению подготовки 45.03.03 Фундаментальная и прикладная лингвистика (формы обучения: очная и заочная), разработанных в ГОУ ВПО «Донецкий национальный университет».

Разработчик:

ст. препод. кафедры общего языкознания
и истории языка имени Е.С. Отина

 В. В. Янышевская

Программа учебной дисциплины утверждена на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

Протокол № 9 от «16» апреля 2020 г.

И.о. заведующего кафедрой

 И. А. Кудрейко

Программа учебной дисциплины одобрена учебно-методической комиссией факультета
Протокол № 9 от «20» апреля 2020 г.

Председатель учебно-методической комиссии факультета

 Н. А. Шокотко

1. ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ И МЕСТО ДИСЦИПЛИНЫ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

1.Область применения и место дисциплины в учебном процессе: Учебная дисциплина «Современный украинский язык. Лексикология» относится к циклу базовой части профессионального блока подготовки студентов и состоит из двух содержательных модулей. Дисциплина реализуется на филологическом факультете ДонНУ кафедрой славянской филологии и прикладной лингвистики. Основывается на базе дисциплин: «Введение в языкознание», «Введение в славянскую филологию», «История украинского языка», «Лингвокультуроведение». Является основой для изучения следующих дисциплин: «Актуальные проблемы современной лингвистики», «Общее языкознание», «История лингвистических учений».

2. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛИНЫ

<i>Характеристика учебной дисциплины</i>		
Направление подготовки	45.03.01 Филология	
Профиль	Фундаментальная и прикладная лингвистика	
Образовательная программа	бакалавриат	
Квалификация	Академический бакалавр	
Количество содержательных модулей	2	
Дисциплина базовой / вариативной части образовательной программы	Профессиональный блок, Базовая часть	
Формы контроля (МК, экзамен, зачет)	Текущие, МК, экзамен	
Показатели	очная форма обучения	заочная форма обучения
Количество зачетных единиц (кредитов)	5,5	
Год подготовки	1	
Семестр	2	
Количество часов	198	
- лекционных	48	
- практических, семинарских	48	
- лабораторных		
- самостоятельной работы	102	
в т.ч. индивидуальное задание		
Недельное количество часов,		
в т.ч. аудиторных	6	

3.ОПИСАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

Цели и задачи курса: изучить состав лексики современного украинского литературного языка, пути его формирования и развития, изменений в нем, обусловленных как внутриязыковыми, так и внеязыковыми факторами.

Требования к результатам освоения дисциплины: Процесс изучения дисциплины направлен на формирование элементов следующих компетенций в соответствии с ГОС ВПО по данному направлению подготовки (профилю):

а) общекультурных (ОК): (ОК-1, ОК-2, ОК-9);

- владение культурой мышления; способность к восприятию, анализу, обобщению информации, постановке цели и выбору путей ее достижения (ОК-1);
- владение нормами русского литературного языка, навыками практического использования системы функциональных стилей речи; умение создавать и редактировать тексты профессионального назначения на русском языке (ОК-2);

- умение использовать основные положения и методы социальных, гуманитарных и экономических наук в профессиональной деятельности; способность анализировать социально значимые проблемы и процессы (ОК-9);

б) общепрофессиональных (ОПК): (ОПК-1, ОПК-2, ОПК-3, ОПК-4, ОПК-5, ОПК-6

ОПК-7)

- способность демонстрировать представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии в целом и ее конкретной (профильной) области (ОПК-1);

- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области общего языкознания, теории и истории основного изучаемого языка (языков), теории коммуникации (ОПК-2);

- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в мировой литературе; представление о различных жанрах литературных и фольклорных текстов (ОПК-3);

- владение базовыми навыками сбора и анализа языковых и литературных фактов, филологического анализа и интерпретации текста (ОПК-4);

- свободное владение основным изучаемым языком в его литературной форме, базовыми методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на данном языке (ОПК-5);

- владение системой лингвистических знаний, включающих в себя знание основных фонетических, лексических, грамматических, словообразовательных явлений и закономерностей функционирования изучаемого языка, его функциональных разновидностей (ОПК-6);

- владение основными дискурсивными способами реализации коммуникативных целей высказывания применительно к особенностям текущего коммуникативного контекста (время, место, цели и условия взаимодействия) (ОПК-7);

в) профессиональных (ПК): (ПК-1, ПК-2, ПК-3, ПК-4, ПК-5, ПК-6, ПК-7, ПК-8, ПК-9, ПК-10)

- способность применять полученные знания в области теории и истории основного изучаемого языка (языков) и литературы (литератур), теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности (ПК-1);

- способность проводить под научным руководством локальные исследования на основе существующих методик в конкретной узкой области филологического знания с формулировкой аргументированных умозаключений и выводов (ПК-2);

- владение навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания; знание основных библиографических источников и поисковых систем (ПК-3);

- владение навыками участия в научных дискуссиях, выступления с сообщениями и докладами, устного, письменного и виртуального (размещение в информационных сетях) представления материалов собственных исследований (ПК-4);

в педагогической деятельности:

- способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных и профессиональных образовательных организациях (ПК-5);

- умение готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий на основе существующих методик (ПК-6);

- готовность к распространению и популяризации филологических знаний и воспитательной работе с обучающимися (ПК-7);

в прикладной деятельности:

- владение базовыми навыками создания на основе стандартных методик и действующих нормативов различных типов текстов (ПК-8);

- владение базовыми навыками доработки и обработки (например, корректура, редактирование, комментирование, реферирование, информационно-словарное описание) различных типов текстов (ПК-9);

- владение навыками перевода различных типов текстов (в основном научных и публицистических, а также документов) с иностранных языков и на иностранные языки; аннотирование и реферирование документов, научных трудов и художественных произведений на иностранных языках (ПК-10);

В результате изучения учебной дисциплины студент должен ориентироваться в круге основных проблем, возникающих при квалификации слов (терминов), определении средств выражения лексических форм, значений, а также

знать:

- место лексикологии среди других языковедческих дисциплин, ее предмет изучения;

- главные признаки и функции слова как единицы лексического уровня;

- лексическое значение слова, его составляющие;

- типы лексических значений слов;

- виды системных отношений в лексике;

- группирование лексики на основании системных связей;

- классификации лексического состава, что обусловлено экстралингвистическими факторами;

- основные признаки фразеологизмов, их типы, источники формирования украинской фразеологии;

- основные понятия лексикографии, типы лингвистических словарей, этапы становления украинской лексикографии и ее современное положение.

уметь:

- различать слова по их общему значению и функциям;

- объяснять лексическое значение слова и определять семантические компоненты (семы) в его структуре;

- определять типы лексических значений слов по различным признакам;

- устанавливать парадигматические и синтагматические связи слов;

- характеризовать слово по его принадлежности к некоторым группам, что выделяются на основании экстралингвистических факторов;

- выделять фразеологизмы, объяснять их значение; определять типы и источники их происхождения;

- сделать полный лексикологический разбор (анализ) слов (по схеме);

- сделать фразеологический разбор (анализ) (по схеме);

- знать основные словари и уметь ими пользоваться;

- анализировать научные труды отечественных и зарубежных ученых лингвистов, которые посвящены изучению словарного состава языка.

владеть:

- умением различать слова по их общему значению и функциям;

- навыками определения типов лексических значений слов по различным признакам;

- навыками выделять фразеологизмы, объяснять их значение;

- навыками выполнения полного лексикологического анализа слов (по схеме);

- навиками виконання фразеологічного розбору (по схемі).

4. СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ И ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Курс дисциплины «Современный украинский язык. Лексикология» предусматривает следующие формы организации учебного процесса: лекции, практические занятия, самостоятельная работа студента. Материал излагается с использованием объяснительно-иллюстративных и исследовательских методов преподавания. При проведении лекций для обсуждения материала широко используется раздаточный материал. В учебном процессе широко применяются активные и интерактивные формы проведения занятий (разбор конкретных ситуаций, дискуссия, полемика), внеаудиторная самостоятельная работа, балльно-рейтинговая система оценки успеваемости, личностно-ориентированное обучение, проблемное обучение, блочно-модульное обучение. Использование в учебном процессе Интернет-ресурсов по данному курсу. Самостоятельная работа студентов предусматривает изучение учебной и методической литературы, составление конспектов, аннотаций статей, защита презентаций и докладов.

№	Краткое содержание темы
Содержательный модуль 1. Лексикологія як наука про словниковий склад мови (лексика)	
Тем а 1.	Словниковий склад (лексика) – особливий рівень у системі мови. Слово як багатоаспектна одиниця, що функціонує на всіх рівнях системи мови. Лексична семантика – основний розділ лексикології. Основні методи лексикології.
Тем а 2.	Слово як одиниця лексичного рівня мови. Оцінні компоненти в лексичному значенні. Співвідношення форми і змісту в слові. Типи слів за загальним лексичним значенням. Багатозначність слова (полісемія). Способи тлумачення лексичного значення слова
Тем а 3.	Метафора і метонімія як способи семантичної деривації. Лексична омонімія в українській мові. Пароніми в українській мові. Лексична парадигматика.
Содержательный модуль 2. Соціальна й територіальна диференціація лексики української мови.	
Тем а 4.	Синонімія як фундаментальний тип відношень мовних одиниць. Синонімічний ряд і його домінанта. Поняття про синонімічне гніздо. Лексичні антоніми, їх визначення. Гіпоніми й гіпероніми. Лексичні конверсиви.
Тем а 5.	Лексичні шари (пласти) української лексики з погляду її походження. Споконвічно українські слова (індоевропейські, праслов'янські, давньоруські) і власне українські. Соціальна й територіальна диференціація лексики української мови. Динамічні потенції лексико-семантичної системи мови. Стилїстична диференціація лексики української мови.
Тем а 6.	Фразеологія, фразеологізми, їх типи і відмінність від інших мовних одиниць. Питання про обсяг фразеології і типи її одиниць. Стійкість і варіантність фразеологізмів. Системна організація фразеології. Типи лінгвістичних словників.

5. Тематический план

Содержательный модуль 1												
Названия содержательных модулей и тем	Количество часов											
	Очная форма обучения						Заочная форма обучения					
	всего	в т.ч.					всего	в т.ч.				
		лекции	практич еские	лаборат орные	самосто ятель-ная работа	индивид уальная работа		лекции	практич еские	лаборат орные	самосто ятель-ная работа	индивид уальная работа
Тема 1. Словниковый склад-особливий рівень у системі мови.	32	8	8		20							
Тема 2. Слово як одиниця лексичного рівня мови.	32	8	8		20							
Тема 3. Метафора і метонімія як способи семантичної деривації.	32	8	8		20							
Итого по 1 модулю	96	24	24		60							
Содержательный модуль 2												
Тема 1. Синонімія як фундаментальний тип відношень мовних одиниць.	30	8	8		18							
Тема 2. Лексичні шари (пласти) української лексики з погляду її походження.	26	8	8		12							
Тема 3. Фразеологія, фразеологізми, їх типи і відмінність від інших мовних одиниць.	28	8	8		12							
Итого по 2 модулю	84	24	24		42							
Всего:	180	48	48		102							

**6.МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ
ЛЕКЦИОННЫХ, ПРАКТИЧЕСКИХ И ЛАБОРАТОРНЫХ ЗАНЯТИЙ**
Темы лекционных занятий

/п	Название темы	Колич ество часов
	Вступ. Лексикологія як наука про словниковий склад мови.	4
	Слово як одиниця лексичної системи.	4
	Лексичне значення слова, його компонентний характер.	4

4	Полісемія слів. Види полісемії.	4
5	Типи лексичних значень слів.	4
6	Системна організація лексики.	4
7	Лексичні омоніми, їх види. Пароніми.	4
8.	Лексичні синоніми, їх види, роль у мові.	4
9	Лексичні антоніми, їх види.	4
10	Лексика мови з погляду походження.	4
11	Лексика загальнонародна й обмеженого вжитку.	2
12	Активна і пасивна лексика.	2
13	Стилістична диференціація лексики.	2
14	Лексикографія	2
	ВСЕГО	48

Темы практических занятий

<i>/n</i>	<i>Название темы</i>	<i>Количество часов</i>
	Вступ. Лексикологія як наука про словниковий склад мови.	2
	Слово як одиниця лексичної системи.	2
	Лексичне значення слова, його компонентний характер.	2
4	Полісемія слів. Види полісемії.	4
5	Типи лексичних значень слів.	4
6	Системна організація лексики.	4
7	Лексичні омоніми, їх види. Пароніми.	4
8.	Лексичні синоніми, їх види, роль у мові.	4
9	Лексичні антоніми, їх види.	4
10	Лексика мови з погляду походження.	4
11	Лексика загальнонародна й обмеженого вжитку.	2
	Активна і пасивна лексика.	4

12		
13	Стилістична диференціація лексики.	4
14	Лексикографія	4
	ВСЕГО	48

**7.МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ОРГАНИЗАЦИИ
САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ
Организация самостоятельной работы студентов**

<i>/n</i>	<i>Название темы</i>	<i>Количество часов</i>
	Диференційні ознаки фразеологізмів, які визначені Л.Г.Авксентьевим	8
	Поняття про фразеологічну одиницю.	8
	Вузьке і широке розуміння фразеології.	8
	Семантична класифікація фразеологізмів.	8
5	Джерела української фразеології.	8
6	Фразеологічні словники	8
7	Типи лінгвістичних словників.	8
8	З історії української лексикографії	8
9	Основні тлумачні словники української мови	8
10	Стилістичні шари лексики.	8
11	Розмовна лексика.	8
12	Книжна лексика.	8
13	Лексика нейтральна та експресивна.	6
	ВСЕГО	102

8.ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ЗАДАНИЯ

(не предусмотрены)

9. КОНТРОЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ К ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ

1. Лексикологія як наука про словниковий склад мови.
2. Множинність, неоднорідність лексичних одиниць.
3. Проникність лексичної системи, її рухомість.
4. Слово як багатоаспектна одиниця, що функціонує на всіх рівнях системи мови.
5. Слово з погляду його значення.
6. Слово з погляду його хронологічних, соціальних і територіальних характеристик.

7. Лексична семантика – основний розділ лексикології.
8. Зв'язок лексикології з іншими розділами науки про мову: лексикографією, фонетикою, словотвором, морфологією, синтаксисом.
9. Основні методи лексикології (лінгвістичні, психолінгвістичні, статистичні).
10. Слово як одиниця лексичного рівня мови.
11. Лексичне значення слова.
12. Денотативний характер лексичного значення.
13. Понятійна основа лексичного значення.
14. Прагматичний аспект лексичного значення.
15. Оцінні компоненти в лексичному значенні.
16. Асоціативні ознаки (конотації), пов'язані зі словом.
17. Лексичне і граматичне значення.
18. Типи слів за загальним лексичним значенням: самостійні, службові й вигуківі: повнозначні та займенникові.
19. Принципи й методи опису лексичного значення.
20. Семантична структура полісемічного слова.
21. Типи багатозначності в українській мові (радіальна, ланцюжкова, радіально-ланцюжкова).
22. Смыслові відношення між лексико-семантичними варіантами багатозначного слова.
23. Способи тлумачення лексичного значення слова.
24. Найважливіші тлумачні словники, їх характеристика.
25. Узуальні й okazіональні метафоричні перенесення.
26. Синекдоха як різновид метонімії.
27. Метафора й метонімія як способи семантичної деривації.
28. Лексична омонімія в українській мові.
29. Типи лексичних омонімів: повні й неповні (часткові).
30. Відмежування лексичних омонімів від випадків відносної омонімії (омофонів, омоформ, омографів).
31. Джерела лексичних омонімів.
32. Проблема розмежування омонімії і полісемії.
33. Словники омонімів.
34. Пароніми.
35. Словники паронімів.
36. Лексико-семантична парадигма.
37. Поняття про семантичне поле.
38. Поняття про лексико-семантичну групу.
39. Визначення синонімів.
40. Лексичні синоніми.
41. Повна й неповна (ідеологічна) синонімія.
42. Типи відмінностей між синонімами (граматичні, стилістичні, емоційно-експресивні, жанрові, соціальні, територіальні).
43. Синонімічний ряд і його домінанта.
44. Поняття про синонімічне гніздо.
45. Стилiстичні прийоми, побудовані на синонімії.
46. Словники синонімів української мови.
47. Лексичні антоніми, їх визначення.
48. Структурні й семантичні типи антонімів.
49. Синонімічно-антонімічні зв'язки.
50. Антонімія системно-мовна та ситуативно-мовленнєва.
51. Стилiстичні прийоми, побудовані на антонімії.
52. Словники антонімів української мови.

53. Граматична, семантична і лексична сполучуваність.
54. Лексичні пласти української лексики з погляду її походження.
55. Споконвічно українські слова.
56. Етимологічні словники української мови.
57. Лексичні запозичення в українській мові.
58. Семантичні процеси при запозиченні слів.
59. Класифікація запозичень за походженням і тематичними групами.
60. Екзотизми й варваризми.
61. Калькування й кальки.
62. Інтернаціональна лексика.
63. Запозичена лексика в тлумачних словниках і словниках іншомовних слів.
64. Лексика загальнонародна й лексика обмеженого вжитку.
65. Науково-технічна й професійна термінологія.
66. Джерела термінотворення в українській мові.
67. Словники термінів.
68. Професіоналізми, відмінності їх від термінів.
69. Жаргонна лексика. Арго.
70. Словники жаргонної та арготичної лексики.
71. Діалектизми, їх види, функції в тексті.
72. Словники діалектної лексики.
73. Активна й пасивна лексика.
74. Застаріла лексика: історизми й архаїзми.
75. Неологізми, їх різновиди і шляхи появи в мові.
76. Оказіональні й потенційні слова.
77. Словники архаїзмів.
78. Лексика стилістично нейтральна (міжстильова) і стилістично забарвлена.
79. Розмовна лексика, її види.
80. Книжна лексика, її види.
81. Фразеологія, фразеологізми, їх типи.
82. Стійкість і варіативність фразеологізмів.
83. Фразеологічна парадигматика: фразеологічні синоніми, антоніми.
84. Фразеологічна багатозначність.
85. Фразеологічні омоніми.
86. Фразеологія української мови з погляду її походження.
87. Стилiстична диференціяція фразеологізмів.
88. Фразеологічні словники української мов
89. Типи лінгвістичних словників.
90. Тлумачні словники української мови.
- 10. ОБРАЗОЦ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЯ**

Варіант 1

Завдання 1. Доведіть полісемію поданих слів, увівши їх до складу речення. При переносному значенні визначте тип, модель конструкцій багатозначності:

картина, співати, блискавка.

Завдання 2. Серед наведених фразеологізмів знайдіть вираз, у якому слово-компонент має фразеологічно зв'язане значення. Відповідь обґрунтуйте.

Мозолити очі, очі стулити, очі відкрити комусь на щось.

Завдання 3. Доведіть можливість виникнення синтаксично зумовленого значення у слова *сокіл*.

Завдання 4. Визначте семантичну структуру слова та види переносних значень (метафора, метонімія, синекдоха, функціональний перенос).

Оселя – 1. Житловий будинок із двором, господарськими будівлями і городом; дворище, садиба; 2. Приміщення для проживання людей; житло. 3. Селище, поселення.

Критерии оценивания модульного контроля

<i>Номер задания</i>	<i>Количество баллов</i>
1	15
2	15
3	10
4	10
Всего	50

**11. ОБРАЗЕЦ ЭКЗАМЕНАЦИОННОГО БИЛЕТА
ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»**

Факультет ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ

Направление подготовки: **45.03.01 Филология**

Профиль: **Славянская филология**

Семестр **2**

Учебная дисциплина **Современный украинский язык. Лексикология**

1. Фразеологія як наука.

2. Типи словників.

3. Практичне завдання. ВИКОНАТИ ЛЕКСИКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПІДКРЕСЛЕНИХ СЛІВ. А жінка - ранній птах: ще сонце у колисці, а вона на ногах (М.Стельмах).

Утверждено на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики, протокол № 2 от «19» сентября 2019г.

Заведующий кафедрой

Экзаменатор

_____ В.В.Янышевская

_____ И.А Кудрейко

11 .КРИТЕРИИ ОЦЕНИВАНИЯ

**Распределение баллов, которые могут получить студенты
в процессе изучения дисциплины**

Организа- ционно- учебная работа студента	СРС			Всего
	Индивиду- альная (аудиторная и СРС) работа	Модул- ьный контроль	Индивидуаль- ная творческая работа	
Мах 100 баллов	маx 50 баллов	маx 50 баллов	-----	100 баллов

Шкала соответствия баллов национальной шкале

Оценка по шкале ECTS	Оценка по 100-балльной шкале	Оценка по государственной шкале (экзамен, дифференцированный зачет)	Оценка по государственной шкале (зачет)
A	90-100	5 (отлично)	зачтено
B	80-89	4 (хорошо)	зачтено
C	75-79	4 (хорошо)	зачтено
D	70-74	3 (удовлетворительно)	зачтено
E	60-69	3 (удовлетворительно)	зачтено
F X	35-59	2 (неудовлетворительно) с возможностью повторной сдачи	не зачтено
F	0-34	2 (неудовлетворительно) с возможностью повторной сдачи при условии обязательного набора дополнительных баллов	не зачтено

Критерии оценки знаний по ECTS (максимальная сумма баллов - 100)

90-100 баллов «А»

теоретическое содержание дисциплины освоено полностью, без пробелов, необходимые практические навыки работы с освоенным материалом сформированы, все предусмотренные программой обучения учебные задания выполнены, качество их выполнения оценено числом баллов, близким к максимальному.

80-89 баллов «В»

теоретическое содержание дисциплины освоено полностью, без пробелов, необходимые практические навыки работы с освоенным материалом в основном сформированы, все предусмотренные программой обучения учебные задания выполнены, качество выполнения большинства из них оценено числом баллов, близким к максимальному, однако есть несколько незначительных ошибок.

75-79 баллов (С)

теоретическое содержание дисциплины освоено полностью, без пробелов, некоторые практические навыки работы с освоенным материалом сформированы недостаточно, все предусмотренные программой обучения учебные задания выполнены, качество выполнения ни одного из них не оценено минимальным числом баллов, некоторые виды заданий выполнены с ошибками.

70-74 баллов «D»

теоретическое содержание дисциплины освоено частично, но пробелы не носят существенного характера, необходимые практические навыки работы с освоенным материалом в основном сформированы, большинство предусмотренных программой обучения учебных заданий выполнено, некоторые из выполненных заданий, возможно, содержат ошибки.

60-69 баллов «E»

- теоретическое содержание дисциплины освоено частично, некоторые практические навыки работы не сформированы, многие предусмотренные программой обучения учебные задания не выполнены, либо качество выполнения некоторых из них оценено числом баллов, близким к минимальному.

35-59 баллов «FX»

- теоретическое содержание дисциплины не освоено, необходимые практические навыки работы не сформированы, все выполненные учебные задания содержат грубые ошибки, дополнительная самостоятельная работа приведет к повышению качества выполнения учебных заданий.

0-34 баллов «F»

- теоретическое содержание дисциплины не освоено, необходимые практические навыки работы не сформированы, все выполненные учебные задания содержат грубые ошибки, дополнительная самостоятельная работа над материалом дисциплины не приведет к какому-либо значимому повышению качества выполнения учебных заданий.

12. МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Учебная аудитория для проведения занятий лекционного типа, практических и лабораторных занятий, текущего контроля и промежуточной аттестации. Комплект учебной мебели на 30-50 посадочных места, комплект рабочего места преподавателя, меловая доска.

13. РЕКОМЕНДОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА

п/п	Наименование	Кол-во экземпляров в библиотеке ДонНУ	Наличие электронной версии в ЭБС
<i>Основная литература</i>			
<i>Дополнительная литература</i>			
	Ахманова О.С. Очерки по общей и русской лексикологии. Изд 3-е. – М.: Книжный дом «Либроком», 2009. – 296 с.		
	Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля, 2006.		
	Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія: навч. посібник / О.І. Бондар, Ю.О. Карпенко, М.Л. Микитин-Дружинець. – К.: Академія, 2006. – 367 с. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля, 2006.		
	Ющук І.П. Українська мова: підручник. – К.: Либідь, 2004. – 640 с		
	Бондар, О. І. Сучасна українська мова : Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. - К. : Академія, 2006.		
	Сучасна українська мова : підруч. для студ. гуманіт. спец. вузів / [О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.] ; за ред. О. Д. Пономарева. - Вид. 3-тє. - К. : Либідь, 2005.		

	Дудик, П. С. Сучасна українська мова : завдання і вправи / П. С. Дудик, В. М. Литовченко. - Київ : Академія, 2007.		
	Філон, М. І. Сучасна українська мова. Лексикологія [Текст] : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1 / М. І. Філон, О. Є. Хомік ; Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010		
	Сучасна українська мова : Лексикологія. Фонетика / За ред. А. К. Мойсієнка. - Київ : Знання, 2013		

14. ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ

- 1.Електронний каталог ДонНУ <http://library.donnu.ru/catalog/>
- 2.Електронний архив ДонНУ <http://repo.donnu.ru:8080/jspui/>
- 3.Научная электронная библиотека eLIBRARY.RU <https://elibrary.ru/defaultx.asp>
- 4.Электронная библиотека диссертаций РГБ <https://dvs.rsl.ru/>
- 5.Электронно-библиотечная система «ЭБС ЮРАЙТ» <https://www.biblio-online.ru/>
- 6.ЭБС «Университетская библиотека онлайн» http://biblioclub.ru/index.php?page=book_blocks&v
- 7.Znaniy.com <http://znaniy.com/>
- 8.Электронно-библиотечная система ibooks.ru (Айбукс-ру) <https://ibooks.ru/>
- 9.Научная электронная библиотека «Киберленинка» <https://cyberleninka.ru/>
- 10.Российский электронный журнал «Мир истории» <http://www.historia.ru/>
- 11Справочно-информационный портал Грамота.ру. <http://www.gramota.ru/>
- 12.Национальный корпус русского языка <http://www.ruscorpora.ru/>
- 13.Сайт Института языкознания РАН <http://iling-ran.ru/main/>
- 14.Сайт Института лингвистических исследований РАН <https://iling.spb.ru/>

15. ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ

1. Windows 7 PRO (корпоративная лицензия ДОННУ № 46484614);
2. Microsoft Office (корпоративная лицензия ДОННУ лицензия № 46472919);
3. Microsoft Visual Studio (лицензия программы DreamSpark для высших учебных заведений);
4. Лицензии GPL, Apache, BSD для свободного программного обеспечения: FreeLab, Scilab, R Studio, Python, Eclipse, Free Pascal, Tries Mode, Prolog, Антивирус Касперского, Linux Fedora, Libre Office, Adobe Acrobat Reader, xPDF, Blender, КОМПАС-3D LT, Paint.NET, Gi

Рабочая программа рассмотрена и переутверждена на заседании _____ с изменениями (без изменений) на 20____ год.

Протокол № ____ от «____» _____ 20____ г.

Заведующий кафедрой
_____ И.А.Кудрейко